

Krajská vědecká knihovna v Liberci, příspěvková organizace
Wissenschaftliche Bibliothek in Liberec
Research Library in Liberec
Rumjancevova 1362/1, CZ 460 53 Liberec
telefon: +420 482 412 111, telefax: +420 482 412 122
library@kvkli.cz

Bibliothek Liberec

Stanu se menším a ještě menším, až budu nejmenším na celém světě. *Die Welt ist alles, was der Fall ist.*
Nothing to be done. Sem, knihomilče, knihu zvláštní žádáš-li mít! Vede vrcholku krkonošských alpských objevů a se v Čechách po odpadnutí uďá první luhá země i na temeni Ještěda.
Blázniviny se rozšívají nazdarbůh. *Knihovna Liberec*
Es war spät abends, als K. ankam. *Library Liberec*
»Kde jsem se to zase ocitl?« divil se Krték, když vyšplhal na svůj krtinec uprostřed dětského hřiště a zvědavě se rozhlížel.
Být básníkem, to není jenom tak. Mnozí odivňilci, když se ocitli na počátku velkého měsíce června, usedají do stínu platanů a jejich urputné vzezření se stává mírným.
Byl pozdní večer – první máj, večerní máj – byl lásky čas. *Sivam śantamidjam varam lokapādam parabrahma lingam bhaddhe pandurangam.*
Dalle finestre di questa casa si vede il nulla. *Oh, moje Manon!*
Slunko bylo u samého západu a svatojánská broučci vstávali. *From fairest creatures we desire increase, that thereby beauty's rose might never die.*
Odpusť, kdo hvězdám nevěříš. www.kvkli.cz

Zpráva o výkonu regionálních funkcí knihoven v Libereckém kraji za rok 2020

březen
2021

Obsah

1. Základní cíle regionálních funkcí v rámci Libereckého kraje a jejich zajištění.....	2
1.1 Sít' veřejných knihoven v Libereckém kraji	2
1.2 Personální zajištění výkonu regionálních funkcí v Libereckém kraji	3
2. Plnění základních úkolů a standardů regionálních funkcí v rámci Libereckého kraje.....	4
2.1 Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy	6
2.2 Statistika a hodnocení činnosti knihoven	6
2.3 Vzdělávání knihovníků, porady.....	6
2.4 Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce.....	8
2.4.1 Zajišťování dopravy spojené s výkonem regionálních funkcí.....	9
2.5 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů	9
2.6 Nákup a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele knihovny.....	10
2.7 Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit	10
2.8 Servis automatizovaných knihovních systémů.....	11
2.9 Další služby zajišťované pověřenými knihovnami	12
3. Finanční zajištění regionálních funkcí knihoven v Libereckém kraji	13
Příloha: Výkaz výkonu a financování regionálních funkcí v roce 2020	15

1. Základní cíle regionálních funkcí v rámci Libereckého kraje a jejich zajištění

Krajská vědecká knihovna v Liberci v souladu se **Zákonem č. 257/2001 Sb. o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb** plní a koordinuje plnění regionálních funkcí v Libereckém kraji.

Náplň činnosti na krajské i okresní úrovni vychází z **Metodického pokynu Ministerstva kultury ČR k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky**.

Základním dokumentem na krajské úrovni je poté **Koncepce zajištění výkonu regionálních funkcí v knihovnách Libereckého kraje 2021-2027**.

1.1 Sít' veřejných knihoven v Libereckém kraji

Na výkonu regionálních funkcí v Libereckém kraji se kromě Krajské vědecké knihovny v Liberci podílí ještě tři pověřené knihovny, a to Městská knihovna v České Lípě, Městská knihovna v Jablonci nad Nisou a Městská knihovna v Semilech.

Sít' knihoven a obsluhované knihovny v roce 2020:

Region	Pověřené knihovny		Profesionální knihovny		Neprofesionální knihovny		Z toho obsluhované knihovny
	Knihovny	Pobočky	Knihovny	Pobočky	Knihovny	Pobočky	Knihovny i pobočky
Česká Lípa	1	4	7	2	34	1	46
Jablonec nad Nisou	1	4	7	1	26	2	36
Liberec	1	6	10		46	6	62
Semily	1	1	8	4	56	2	68
Celkem	4	15	32	7	162	11	212

Počet obsluhovaných knihoven se oproti roku 2019 snížil o 4 knihovny – činnost ukončily knihovny v Pertolticích a Dubnici na Českolipsku, pobočka knihovny Frýdštejn na Jablonecku a knihovna v Arnolticích na Liberecku. Kromě veřejných nabízí v Libereckém kraji své služby

veřejnosti i 17 registrovaných knihoven se speciálními fondy. Do počtu obsluhovaných knihoven nejsou započítávány, pověřené knihovny s nimi nemají uzavřené smlouvy o poskytování služeb, metodickou pomoc na vyžádání však neodmítnou.

V okrese Česká Lípa došlo k nejvýraznější změně v knihovně v Kravařích, kde došlo k částečné rekonstrukci prostor, aktualizaci fondu a také instalaci nové audiovizuální a informační techniky z dotačního programu VISK 3. V knihovně v Dubé byl nakoupen nový nábytek a také vytvořeno nové oddělení dětské literatury. K aktualizaci fondu došlo také v knihovně ve Slunečné, kde nastoupila nová knihovnice.

V okrese Jablonec nad Nisou byla na začátku roku 2020 v Železném Brodu slavnostně otevřena moderní knihovna v adaptované budově na Jiráskově nábřeží. Místní knihovna Jílové u Držkova se společně s celým obecním úřadem přestěhovala do nedaleké zrekonstruované budovy, kde získala sice nepatrně menší, ale moderně a nově zařízenou místnost. Rok 2020 přinesl na Jablonecku v knihovnách také několik personálních změn.

Na Liberecku došlo – často z důvodu pandemie a delšího uzavření knihoven – k mnoha menším i větším rekonstrukcím v knihovnách. Knihovna v Bílé prošla kompletní rekonstrukcí, a nyní nabízí zcela nové prostory i s vyvýšeným patrem pro dětské čtenáře. K rekonstrukcím nebo dalším úpravám došlo i v knihovnách v Bílém Potoce, Kryštofově údolí, Kunraticích a Heřmanicích.

V okrese Semily prošla kompletní rekonstrukcí knihovna v Bradlecké Lhotě. Reorganizací nábytku, nákupem chybějícího vybavení knihovny a personální změnou prošla neprofesionální knihovna v Městysu Libštát. Neprofesionální knihovna v Poniklé se přesunula do nových, vhodnějších prostor. Drobnými změnami prošly i knihovny v Čisté u Horek a v Bělé u Turnova.

1.2 Personální zajištění výkonu regionálních funkcí v Libereckém kraji

Počet pracovníků zajišťujících výkon regionálních funkcí v Libereckém kraji zůstává beze změn oproti loňskému roku, jedná se o 11,6 odborných pracovníků. Do celkového počtu je započítán i pracovní úvazek krajské metodičky a řidičů zajišťujících rozvoz výměnných fondů a dalších materiálů po okresech. V minulém roce nedošlo v žádném okrese k personálním změnám, což se ukázalo velkým přínosem ve složitém roce poznamenaném pandemií COVID-19.

2. Plnění základních úkolů a standardů regionálních funkcí v rámci Libereckého kraje

Rok 2020 byl pro regionální funkce v Libereckém kraji opravdu zásadně poznamenán pandemií COVID-19. Protiepidemická opatření, zejména omezení při shromažďování osob, se dotkla nejvíce těchto standardů pro výkon regionálních funkcí: metodických návštěv, vzdělávání knihovníků a porad, cirkulace výměnných souborů a podpory vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit. U všech těchto standardů je patrný pokles všech ukazatelů v rámci kraje, a v některých případech i nedodržení standardu jako takového.

Pro získání lepšího přehledu o situaci byl ve dnech 18. až 30. června 2020 proveden dotazníkový průzkum mezi všemi knihovnami v Libereckém kraji, jak je pandemie ovlivnila. Cílem bylo zejména zmapovat aktivity knihoven během uzavření, analyzovat co nejlépe současnou situaci knihoven a určit možné hrozby pro jejich další rozvoj. Dotazník byl tvořen 20 otázkami, dotazování bylo anonymní a zúčastnilo se jej 63 knihoven, většina z menších obcí. Z průzkumu například vyplynulo, že knihovny měly z velké většiny snahu oslovit čtenáře i během svého uzavření, nabídnout jim různé služby a vyjít jim vstříc rychlým znovuootevřením knihoven. Mnoho z nich se však obává zhoršení finanční situace, již 11 % z nich mělo v tu chvíli zprávu o snížení rozpočtu.

V Libereckém kraji je praxe v poskytování jednotlivých služeb v jednotlivých okresech poněkud odlišná, jak je možné vidět v tabulce níže. Vychází z dlouholetých tradic, z podmínek jednotlivých pověřených knihoven i knihoven a obcí v obvodu působnosti. Každá z pověřených knihoven v některé z činností vykazuje vyšší výkony než ostatní. Pokud má v obvodu působnosti např. nižší počet knihoven na 1 pracovníka, vykazuje vysoký počet zpracovaných knih, rozeslaných výměnných fondů apod. Vyšší počet knihoven na 1 pracovníka na Semilsku je kompenzován poměrně nízkým nákupem z prostředků obcí, který nemá v této oblasti tradici.

Obecně je platné, že menší procento na nákup výměnného fondu z celkové dotace na regionální funkce v Libereckém kraji (pohybuje se průměrně okolo 15%) je vyváжено poměrně vysokým počtem nákupu do vlastních knihovních fondů knihoven, které zařizují pověřené knihovny. **Liberecký kraj vykazuje jedno z nejvyšších procent obcí, které nakupují pro své knihovny prostřednictvím pověřených knihoven, a také jednu z nejvyšších finančních částek na nákup do vlastních fondů knihoven.**

Statistické průměry výkonu služeb regionálních funkcí v roce 2020 pro jednotlivé pověřené knihovny:

	Okres Česká Lípa	Okres Jablonec	Okres Liberec	Okres Semily	Liberecký kraj celkem
Počet obsluhovaných knihoven (bez PK)	45	35	62	67	209
Počet přepočtených odborných pracovníků RF	2,5	2,0	3,0	2,6	10,1
Počet knihoven na 1 pracovníka	18,0	17,5	20,7	25,8	20,7
Počet metodických návštěv	151	50	105	127	433
Průměr na 1 pracovníka	60,4	25,0	35,0	48,8	42,9
Průměr na 1 knihovnu	3,4	1,4	1,7	1,9	2,1
Počet svazků VF v rozeslaných souborech	5 867	4 788	8 454	6 932	26 041
Průměr na 1 pracovníka	2 346,8	2 394,0	2 818,0	2 666,2	2 578,3
Průměr na 1 obsluhovanou knihovnu	130,4	136,8	136,4	103,5	124,6
Počet sv. nakoupených z prostředků obcí	3 422	3 093	3 421	548	10 484
Průměr na 1 pracovníka	1 368,8	1 546,5	1 140,3	210,8	1 038,0
Průměr na 1 obsluhovanou knihovnu	76,0	88,4	55,2	8,2	50,2
Počet obslužených knihoven	33	25	53	10	122
Průměr na 1 obsluženou knihovnu	103,7	119,0	64,5	54,8	85,9
Procento obslužených knihoven z obsluhovaných	73%	74%	85%	15%	58%
Počet zpracovaných sv. knih	3 980	2 615	3 673	1 779	12 047
Průměr na 1 pracovníka	1 592,0	1 307,5	1 224,3	684,2	1 192,8
Průměr na 1 knihovnu	88,4	74,7	59,2	26,6	57,6
Počet obslužených knihoven	33	25	54	19	131
Procento obslužených knihoven z obsluhovaných	73%	71%	87%	28%	63%
Počet revidovaných svazků knih	10 662	62 744	24 440	41 992	139 838
Průměr na 1 pracovníka	4 264,8	31 372,0	8 146,7	16 150,8	13 845,3

2.1 Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy

V rámci Libereckého kraje bylo v roce 2020 poskytnuto 704 konzultací a provedeno 450 metodických návštěv (včetně krajské funkce), vyplývajících zejména z aktuálních úkolů a požadavků knihoven.

Konzultace jsou poskytovány telefonicky, emailem, případně při osobní návštěvě, v souladu s vykazováním jsou ale evidovány pouze časově náročnější konzultace delší než 30 minut. Metodické návštěvy pak probíhají přímo v knihovnách, většinou v den rozvozu nových knih a výměnných souborů, po dohodě i jindy. Konzultace i návštěvy řeší především aktuální problémy knihoven – práci s AKS, zaškolení nového personálu, pomoc se statistikou, přípravu projektů do programu VISK 3 apod.

V roce 2020 bohužel nebyl ve 3 okresech naplněn standard počtu metodických návštěv na 1 obsluhovanou knihovnu. Na Jablonecku, Liberecku i Semilsku počet návštěv zůstal pod hranicí doporučených 2 metodických návštěv na 1 obsluhovanou knihovnu.

2.2 Statistika a hodnocení činnosti knihoven

Sběr statistických dat v roce 2020 proběhl až na drobné problémy v pořádku, **celkem bylo zpracováno 222 statistických výkazů**. Data jsou ukládána v programu StatExcel, který je hrazen pro všechny okresy centrálně Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci, a všechna uložená data jsou elektronicky vložena i do systému Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu NIPOS. Statistická data se dále používají pro řadu jiných činností, například každoroční hodnocení standardů VKIS aj.

2.3 Vzdělávání knihovníků, porady

Vzdělávání knihovníků v Libereckém kraji probíhalo ve dvou základních okruzích:

- Celoživotní vzdělávání knihovníků všech typů knihoven z rozpočtu regionálních funkcí a ve spolupráci s Regionálním výborem SKIP ČR, případně jinými subjekty
- Vzdělávání v oblasti IT s podporou z programu VISK 2 – Mimoškolní vzdělávání knihovníků

Běžným problémem bývá účast na těchto vzdělávacích akcích. Knihovny jsou z velké většiny obsazeny jedním knihovníkem, zřizovatelé nejsou nakloněni zavírání knihoven, je tedy problematické najít dny, které by vyhovovaly většině. Zájem o vzdělávací akce je vždy zjišťován pomocí dotazníkového šetření, a v rámci něj mohou knihovníci vypsát, které dny preferují.

Přesto bývá problém některé akce naplnit. V roce 2020 nakonec proběhla většina kurzů v online prostředí, a přestože se tato překážka ukázala být pro mnohé knihovníky podstatnou (nevyhovující technologie, neochota se přizpůsobit), na druhé straně možnost absolvovat přednášky či semináře online mnoho knihovníků uvítalo.

Celkově bylo knihovníkům v Libereckém kraji nabídnuto v minulém roce 14 akcí v délce 69 vyučovacích hodin, s celkovou účastí 212 osob z 63 knihoven. Kromě toho uspořádaly pověřené knihovny ve svých regionech ještě další 3 vzdělávací akce s celkovým počtem 10 hodin.

Hranice našeho kraje svým významem i účastí obvykle přesahuje dvoudenní konference **Současnost literatury pro děti a mládež**, která je organizována ve spolupráci s Technickou univerzitou v Liberci a Univerzitou Karlovou v Praze. Konference nakonec v tomto roce nemohla proběhnout z důvodu epidemie.

Úspěšné bývá i tradiční prosincové **Setkání knihovníků Libereckého kraje**, které také bývá doplněno odborným programem. Na setkání mělo být uděleno ocenění **Nejlepší knihovna Libereckého kraje roku**; bohužel i toto setkání muselo být zrušeno.

Přehled vzdělávacích akcí pořádaných Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci v rámci regionálních funkcí v roce 2020:

- Bookstart - jak S knížkou do života
- Jak na pasování prvňáčků na čtenáře
- Přednáška o nových překladech z německojazyčné literatury

Kurzy informační gramotnosti pro knihovníky Libereckého kraje jsou organizovány od roku 2002. Probíhají v učebně, která je vybavena 15 uživatelskými místy obnovenými v rámci projektu VISK2 v roce 2013 a 1 lektorským místem.

Přehled akcí dotovaných z projektu VISK 2 v roce 2020:

- Základy práce s nástrojem Canva
- Bezpečné používání IT pro mírně pokročilé
- Spolupráce a výměna informací na Internetu pro mírně pokročilé
- Základy prezentace knihoven na Instagramu
- Tvorba propagačních materiálů v programu Word pro mírně pokročilé

- Vyhledávání v systému Kramerius
- Vyhledávání v systému Kramerius pro Českolipsko
- Tvorba prezentací v programu PowerPoint pro mírně pokročilé
- Vyhledávání v systému Kramerius pro Semilsko
- Videokonference jako prostředek komunikace v knihovnách, základy práce s programem Zoom

V roce 2020 se uskutečnily 4 porady ředitelů a metodiků pověřených knihoven. Při poradách byly projednávány aktuální otázky - rozpočty, plány vzdělávání, příprava materiálů, informace z jednání odborných komisí a sekcí, příprava akcí, zajištění celostátních kampaní na podporu čtenářství a propagaci knihoven aj. Porady jsou vítanou příležitostí k výměně zkušeností. Porad se obvykle účastní i zástupce Krajského úřadu Libereckého kraje. Průběžně jsou potřebné záležitosti konzultovány i prostřednictvím elektronické pošty. Pověřené knihovny, které ve svých regionech běžně pořádají porady pro profesionální i neprofesionální knihovny, bohužel uspořádaly v roce 2020 jen 1 další poradou.

2.4 Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce

Pro mnoho menších, zejména neprofesionálních knihoven v Libereckém kraji se jedná o nejdůležitější službu poskytovanou v rámci regionálních funkcí. Velké množství těchto knihoven, zejména na Semilsku, nakupuje do vlastního fondu minimálně nebo vůbec, proto je na výměnný fond kladen velký důraz. **Celkový stav výměnného fondu v kraji se zásadně neliší od minulého roku a tvoří jej 112 955 knihovních jednotek.** Ani roční přírůstek není zásadně odlišný, tvoří jej **4 568 dokumentů.** Většinou se jedná o knihy, ale ve výměnných souborech se dají nalézt i audioknihy, časopisy a stolní hry. Roční úbytek činil 3 420 dokumentů.

Nákup dokumentů do výměnných fondů je hrazen z krajské dotace, v roce 2020 se jednalo o částku 997 778 Kč celkem za celý Liberecký kraj, což je 14,1 % z krajské dotace. Část dokumentů je také získána dary. Obecně menší procento na nákup výměnného fondu z celkové dotace na regionální funkce v Libereckém kraji je vyváжено poměrně vysokým počtem nákupu do vlastních knihovních fondů knihoven, které zařizují pověřené knihovny.

Cirkulace výměnného fondu v Libereckém kraji v letech 2019 a 2020:

Region	Počet obslužených knihoven		Počet expedovaných souborů		Počet svazků v souborech	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Česká Lípa	39	37	126	87	7 751	5 867
Jablonec nad Nisou	34	32	133	107	7 071	4 788
Liberec	52	55	323	169	10 677	8 454
Semily	57	52	210	178	10 244	6 932
Celkem	182	176	792	541	35 743	26 041

Ve všech okresech Libereckého kraje je v roce 2020 jasně znatelný pokles všech ukazatelů výměnného fondu. Je to způsobeno zejména tím, že vícekrát v průběhu roku nebyly umožněny rozvozy knih. Všechny obslužené knihovny ale obdržely v souladu se standardem nejméně 2 soubory s nejméně 120 svazky, průměrný počet svazků na jednu obsluženou knihovnu pak činil 148.

2.4.1 Zajišťování dopravy spojené s výkonem regionálních funkcí

Krajská vědecká knihovna v Liberci zajišťuje dopravu spojenou s výkonem regionálních funkcí kromě Liberecka také pro Jablonecko a Semilsko (metodické návštěvy, rozvoz nových knih a výměnných souborů, nákupy knih), jednotlivé okresy mají pravidelně jednou týdně k dispozici automobil s řidičem. Počet ujetých kilometrů činil v roce 2020 9 185. Na Českolipsku zajišťuje dopravu Městská knihovna Česká Lípa, která při výkonu regionálních funkcí vykazuje 4 844 ujetých km. **Dohromady bylo v roce 2020 v Libereckém kraji v rámci regionálních funkcí najeto 14 029 km.** V rámci nákupu a zpracování knih a distribuce výměnných fondů bylo v Libereckém kraji v roce 2020 rozvezeno přes 35 000 svazků knih.

2.5 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovných fondů

Revize jsou v Libereckém kraji prováděny v souladu s Knihovním zákonem a knihovnám je při nich nabízena metodická i praktická pomoc. Časově i organizačně se jedná o velmi náročnou činnost.

Počet revidovaných svazků v roce 2020 je v Libereckém kraji 139 838, oproti loňskému roku, kdy bylo revidováno 115 231 svazků, je číslo o něco vyšší. Změna je způsobena zčásti tím, že se revidovalo spíše v městských knihovnách a nikoli obecních, ale hlavně tím, že se v rámci uzavření knihoven z důvodu pandemie revidovalo častěji.

2.6 Nákup a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele knihovny

Jak již bylo uvedeno, v Libereckém kraji zařizují pověřené knihovny poměrně vysoký počet nákupů do vlastních knihovních fondů knihoven. Liberecký kraj vykazuje jedno z nejvyšších procent obcí, které nakupují pro své knihovny prostřednictvím pověřených knihoven, a také jednu z nejvyšších finančních částek na nákup do vlastních fondů knihoven. **V roce 2020 tuto službu využilo v kraji 122 knihoven, pro které bylo zakoupeno celkem 10 484 svazků v hodnotě 2 098 849 Kč.**

Nákup knih z prostředků obcí v rámci regionálních funkcí v roce 2020:

Region	Počet zakoupených svazků	Počet obslužených knihoven	% obslužených knihoven z obsluhovaných
Česká Lípa	3 442	33	73%
Jablonec nad Nisou	3 093	26	74%
Liberec	3 421	53	85%
Semily	548	10	15%
Celkem	9 803	124	58%

2.7 Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit

Podpora knihoven při transformaci na kulturní a komunitní centra obcí je v tuto chvíli opravdu zásadní – zvláště nyní, když počty výpůjček i registrovaných čtenářů postupně klesají, a knihovny přitom mají potenciál pozitivně ovlivnit společenské a kulturní dění v každé obci. V Li-

bereckém kraji je poskytována pomoc spíše metodická, spočívá zejména v pořádání vzdělávacích a motivačních akcí, zprostředkování nabídek a výměně příkladů dobré praxe různou formou.

Celkově byly knihovníkům v Libereckém kraji nabídnuty v minulém roce 2 akce na podporu těchto aktivit v délce 6 vyučovacích hodin, s celkovou účastí 37 osob. Pověřené knihovny ve svých regionech neuspořádaly žádné další akce s touto tematikou, což je dáno zejména tím, že Liberecký kraj je menší a podobné specializované akce jsou většinou pořádány na krajské úrovni pro všechny knihovny; v druhé řadě samozřejmě vlivem pandemie a omezení z ní vyplývajících.

Přehled vzdělávacích akcí na podporu vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit v roce 2020:

- Bookstart - jak S knížkou do života
- Jak na pasování prvňáčků na čtenáře

Úzká spolupráce je navázána s Regionálním výborem SKIP Libereckého kraje, s kterým je pořádána (mimo jiné) i tradiční každoroční exkurze po různých knihovnách, důraz je přitom kladen na výměnu příkladů dobré praxe pro provoz i činnost knihoven. Ve spolupráci s Klubkem dětských knihoven Libereckého kraje je dvakrát ročně pořádána Inspirativní dílna, sloužící zejména k výměně zkušeností při práci s dětskými čtenáři. Podporována je i spolupráce s dalšími subjekty v místě působení knihovny, například možná spolupráce s MAS (Místní akční skupiny) i MAP (Místní akční plány). V roce 2021 by měl být uspořádán kurz lektorských dovedností, který by jistě mnoho knihovníků uvítalo. Samozřejmostí je pak zprostředkovávání nabídek, které by v tomto směru mohly být pro knihovníky relevantní.

Praktická pomoc při podpoře vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit zatím tento rok nebyla evidována, pověřené knihovny se na ni zaměří v roce 2021.

2.8 Servis automatizovaných knihovních systémů

Služba byla v roce 2020 poskytována 78 knihovnám ve dvou okresech, na Českolipsku a na Liberecku. Na Českolipsku je zapojeno 26 knihoven do systému Tritius REKS, na Liberecku 54 knihoven v systému Clavius REKS. Ostatní knihovny si servis automatizovaných systémů hradí samy, ale vždy je jim nabídnuta metodická pomoc.

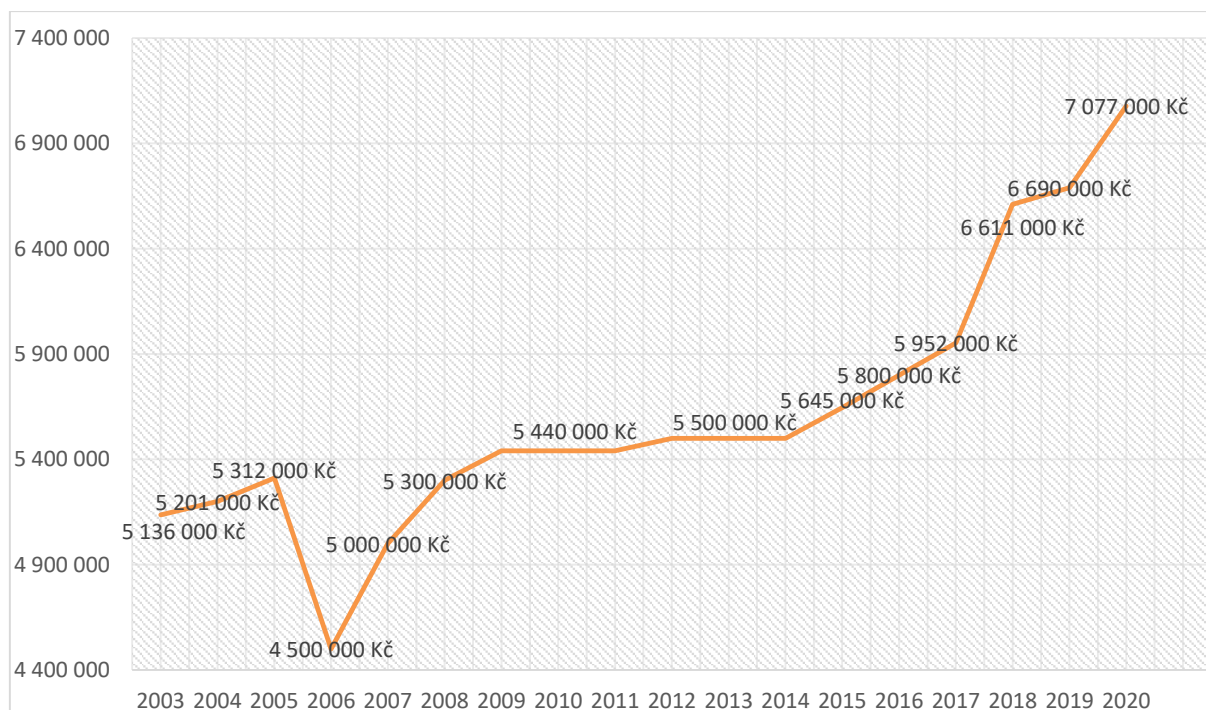
2.9 Další služby zajišťované pověřenými knihovnami

Mezi další služby, které jsou poskytovány obsluhovaným knihovnám, patří zejména tyto:

- Tvorba webových stránek pro knihovny regionu, na krajské i okresní úrovni
- Pomoc při tvorbě a aktualizaci webových stránek obsluhovaných knihoven
- Spolupráce s knihovnami se speciálními fondy a se školními knihovnami
- Distribuce materiálů pro knihovny (materiály k celostátním kampaním, metodické publikace apod.)
- Aktualizace údajů neprofesionálních knihoven v databázi ADR
- Objednávky a distribuce knih z projektu Česká knihovna
- Vydávání informačních listů pro knihovny apod.

3. Finanční zajištění regionálních funkcí knihoven v Libereckém kraji

Vývoj financování regionálních funkcí v Libereckém kraji v letech 2003-2020:

Celý systém regionálních funkcí je postaven na práci kvalifikovaných a motivovaných pracovníků pověřených knihoven, kteří zajišťují výše uvedené funkce. V roce 2020 se jednalo o celkem 11,6 úvazků v krajské knihovně a třech pověřených knihovnách, což je na pokrytí dostačující. Je však nutné zajistit další vzdělávání pracovníků a dostatečné prostředky na potřebné úvazky. Pro kvalitní fungování regionálních funkcí je klíčové stabilní financování a jeho navázání na reálné změny v jednotlivých výdajích. Vzhledem k tomu, že téměř 80% výdajů směřuje na pokrytí mzdových nákladů pracovníků zajišťujících regionální funkce, je nutná valorizace financí při navyšování platů pracovníků ve státní správě (kultuře). Obdobně, pro nákup výměnného fondu a ostatní náklady, je nutná valorizace dotace dle vývoje inflace. V posledních letech se sice snížily výdaje na pohonné hmoty, to ale dalece převýšilo navyšování mezd pracovníků knihoven a nárůst cen knih. Jelikož je pro udržení nastaveného systému nejdůležitější udržení kvalifikovaného personálu, při jakékoli nečekané finanční situaci je nutná minimalizace ostatních výdajů. To se však vždy musí nutně odrazit v míře a kvalitě poskytovaných služeb. Proto by pro financování regionálních funkcí bylo optimální každoroční postupné a systémové navyšování dotace, jak je navrženo i v Konceptu zajištění výkonu regionálních funkcí v knihovnách Libereckého kraje 2021-2027.

Náklady na výkon regionálních funkcí byly v roce 2020 hrazeny pověřeným knihovnám z dotace Libereckého kraje na základě smluv uzavřených mezi Libereckým krajem a jednotlivými pověřenými knihovnami. Pro Krajskou vědeckou knihovnu v Liberci se částka na výkon regionálních funkcí od roku 2016 stala součástí příspěvku na činnost a není samostatně vyúčtovávána, její reálná výše je tedy zjištěna vždy až po proběhnutí roku

Dotace na výkon regionálních funkcí je již několik let zařazena do mandatorních výdajů Libereckého kraje, s jejím schválením v základní výši proto nebývají problémy. Problematické ale bývá její navýšení v případě neplánovaných událostí, např. navýšení platů pracovníků v kultuře, jak již bylo zmíněno výše. V Libereckém kraji nakonec byla vždy dotace dorovnána (pověřené knihovny dostaly navýšení doplacený z dělení hospodářského výsledku apod.), ale bohužel výhled do dalších let je kvůli pandemii velmi nejistý.

Rozdělení dotace pro regionální funkce v Libereckém kraji v letech 2017-2020:

Region	2017	2018	2019	2020
Česká Lípa	1 364 000 Kč	1 473 000 Kč	1 506 000 Kč	1 575 900 Kč
Jablonec nad Nisou	1 042 000 Kč	1 160 000 Kč	1 184 000 Kč	1 235 780 Kč
Liberec	2 200 000 Kč	2 500 000 Kč	2 490 000 Kč	2 688 000 Kč
Semily	1 346 000 Kč	1 478 000 Kč	1 510 000 Kč	1 577 320 Kč
Celkem	5 952 000 Kč	6 611 000 Kč	6 690 000 Kč	7 077 000 Kč

Celková dotace na výkon regionálních funkcí pro rok 2020 v Libereckém kraji činila 7 077 000 Kč. Na jednu obsluhovanou knihovnu tedy vychází průměrně 33 377 Kč, na jednoho obyvatele 15,6 Kč. Na nákup výměnného fondu bylo uvolněno celkově 997 778 Kč, což činí průměrně 14 % z celkové dotace přidělené na regionální funkce. Mzdové náklady tvořily průměrně 79 % z celkové dotace na regionální funkce, jedná se o částku 5 568 756 Kč.

Příloha: Výkaz výkonu a financování regionálních funkcí v roce 2020

0	Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí	rok 2020	rok 2020	rok 2020	rok 2020	rok 2020	rok 2020
1	Kraj	Liberecký	Liberecký	Liberecký	Liberecký	Liberecký	Liberecký
2	Název knihovny (v krajském sumáři počet PK)	MěK Česká Lípa	MěK Jablonec n.N.	MěK Semily	Okres Liberec	Krajská funkce	Kraj celkem
3	Počet pracovníků zajišťujících regionální funkce	2,5	2,0	2,6	3,0	1,5	11,6
4	Počet obsluhovaných knihoven	45	35	67	62	3	212
5	Poradenská a konzultační činnost						
6	počet obslužených knihoven	45	33	59	62	38	237
7	počet poskytnutých konzultací	163	105	52	335	49	704
8	počet metodických návštěv	151	50	127	105	17	450
9	Statistika knihovnických činností Kult (MK) 12 - 01						
10	počet obslužených knihoven	45	35	67	63	3	213
11	počet zpracovaných statistických výkazů	49	40	71	57	5	222
12	Vzdělávání knihovníků, semináře						
13	počet obslužených knihoven	0	1	1	5	60	67
14	počet všech vzdělávacích akcí	0	1	1	1	14	17
15	z toho (z ř. 14): počet akcí v rámci RF	0	0	1	1	3	5
16	z toho (z ř. 15): počet akcí na podporu vzd., kult. a komunitních aktivit	0	0	0	0	2	2
17	počet všech účastníků	0	10	6	9	212	237
18	z toho (z ř. 17): počet účastníků akcí v rámci RF	0	0	6	9	83	98
19	z toho (z ř. 18): počet účastníků akcí na podporu vzd., kult. a komunitních aktivit	0	0	0	0	37	37
20	počet všech vyučovacích hodin	0	2	5	3	69	79
21	z toho (z ř. 20): počet vyučovacích hodin v rámci RF	0	0	5	3	8	16
22	z toho (z ř. 21): počet vyučovacích hodin na podporu vzd., kult. a komunitních aktivit		0	0	0	6	6
23	Porady						
24	počet obslužených knihoven	0	0	0	5	3	8
25	počet akcí	0	0	0	1	4	5
26	počet účastníků	0	0	0	9	48	57
27	Praktická podpora vzd., Kult. komunitních aktivit						
28	Počet obslužených knihoven	0	0	0	0	0	0
29	Počet akcí, zásahů	0	0	0	0	0	0
30	Pomoc při revizi a aktualizaci KF						
31	počet obslužených knihoven	4	8	6	10	0	28
32	z toho počet revidovaných knihoven	4	7	4	7	0	22
33	počet revidovaných knihovních jednotek	10 662	62 744	41 992	24 440	0	139 838

34	Nákup KF z prostředků provozovatelů (obcí) do vlastních KF					
35	počet obslužených knihoven	33	26	10	53	122
36	počet nakoupených knihovních jednotek	3 422	3 093	548	3 421	10 484
37	Zpracování KF z prostředků provozovatelů (obcí) vlastních KF					
38	počet obslužených knihoven	33	25	19	54	131
39	počet zpracovaných knihovních jednotek	3 980	2 615	1 779	3 673	12 047
40	Výměnný fond (v knihovních jednotkách)					
41	stav výměnného fondu k 31.12. 2020	25 979	11 246	31 858	43 872	112 955
42	roční přírůstek VF	1 137	618	1 297	1 516	4 568
43	roční úbytek VF	616	474	1 329	1 001	3 420
44	z ř. 42 zakoupeno z finančních prostředků kraje na regionální funkce	1 137	618	1 119	1 516	4 390
45	z ř. 42 zakoupeno z finančních prostředků obce	0	0	0	0	0
46	z ř. 42 z zakoupeno z finančních prostředků dalších zdrojů	0	0	0	0	0
47	Cíkulace VF					
48	počet obslužených knihoven	37	32	52	55	176
49	počet expedovaných souborů	87	107	178	169	541
50	počet svazků v souborech	5 867	4 788	6 932	8 454	26 041
51	Servis automatizovaného knihovního systému					
52	počet knihoven, pro které pověřená knihovna zajišťuje podporu automatizovaného	26	0	0	52	78
53	počet akcí, zásahů	58	0	0	110	168
54	Doprava v rámci výkonu RF					
55	počet obslužených knihoven	45	32	67	62	206
56	počet ujetých km	4 844	0	0	0	14 029
57	Výkaz financování regionálních funkcí knihoven					
58	(pouze z finančních prostředků kraje)	Rok 2020	Rok 2020	Rok 2020	Rok 2020	Rok 2020
59	Kraj	Liberecký	Liberecký	Liberecký	Liberecký	Liberecký
60	Název knihovny	MěK Česká Lípa	MěK Jablonec n.N.	MěK Semily	Okres Liberec	Krajská funkce
61	Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	309 528,72	187 528,71	265 782,71		1 152 749,25
62	z toho : nákup knihovního fondu	241 979,66	150 255,76	248 896,08		997 777,70
63	Spotřeba energie (číslo účtu 502)	28 342,01	5 705,69	0,00		34 047,70
64	Opravy a udržování (číslo účtu 511)	0,00	0,00	0,00		11 092,00
65	Cestovné (číslo účtu 512)	2 742,00	2 446,00	10 749,00		19 464,00
66	Ostatní služby (číslo účtu 518)	53 826,27	6 756,60	66 053,07		287 916,98
67	z toho : doprava	0,00	0,00	0,00		0,00
68	z toho : servis AKS	18 100,00	0,00	0,00		68 665,04
69	z toho : nákup licence na el. zdroje	0,00	0,00	0,00		0,00
70	z toho : nákup knihovnických služeb	0,00	0,00	0,00		0,00
71	Mzdové náklady (číslo účtu 521)	870 000,00	743 929,00	917 086,00		4 093 573,00
72	z toho : platy zaměstnanců	870 000,00	743 929,00	876 648,00		4 053 135,00
73	z toho : ostatní osobní náklady	0,00	0,00	40 438,00		40 438,00

74	Zákonné sociální pojištění (číslo účtu 524)	294 060,00	251 449,00	296 307,30		528 146,00	1 369 962,30
75	Sociální náklady (zákonné a jiné s.n.) (číslo účtu 527 a 528)	17 401,00	35 229,00	21 341,92		31 250,00	105 221,92
76	Jiné ostatní náklady (číslo účtu 549)	0,00	0,00	0,00		0,00	0,00
77	Ostatní provozní náklady (neuvedeny v ř. 61, 63 - 66, 71, 74 - 76)	0,00	1 956,00	0,00		0,00	1 956,00
78	Provozní náklady celkem (součet ř. 61, 63 - 66, 71, 74 - 77)	1 575 900,00	1 235 000,00	1 577 320,00	0,00	2 687 763,15	7 075 983,15
79	Investiční náklady	0,00	0,00	0,00		0,00	0,00
80	Náklady celkem (z krajské dotace) (součet ř. 78 a 79)	1 575 900,00	1 235 000,00	1 577 320,00	0,00	2 687 763,15	7 075 983,15
81							
82	Přídělená dotace (krajská)	1 575 900,00	1 235 000,00	1 577 320,00	0,00	2 687 763,15	7 075 983,15
83	Vráceno	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
84							
88	Financování regionálních funkcí z jiných zdrojů (vlastní prostředky knihovny, obce, další zdroje, sponzorské dary)	Rok 2020	Rok 2020	Rok 2020	Rok 2020	Rok 2020	Rok 2020
89							
90	Náklady za rok	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
91	Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	0,00	497,75	0,00	0,00	0,00	497,75
92	z toho: na nákup knihovního fondu*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
93	Mzdové náklady (číslo účtu 521)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
94	z toho : platy zaměstnanců	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
95	z toho: ostatní osobní náklady	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
96	Zákonné sociální a zdravotní pojištění (číslo účtu 524)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
97	Ostatní provozní náklady (neuvedené v ř. 91, 93, 96)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
98	Provozní náklady celkem (součet ř. 91, 93, 96, 97)	0,00	497,75	0,00	0,00	0,00	497,75
99	Investiční náklady	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
100	Náklady celkem (součet ř. 98 + 99)	0,00	497,75	0,00	0,00	0,00	497,75
101							
102	Finanční prostředky obcí na fond knihoven a jeho zpracování**						
103	Na nákup (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostř.obcí)	731 053,71	501 981,33	126 816,85	738 997,00	0,00	2 098 848,89
104	Na zpracování (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostř.obcí)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
105							
106	Další finanční podpora knihoven z krajského rozpočtu						
107	(mimo prostředky určené na RF)***	Rok 2020	Rok 2020	Rok 2020	Rok 2020	Rok 2020	Rok 2020
108	Celkové částky, které knihovny získaly v roce 2019	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
109	Z krajských grantových programů určených nejen knihovnám	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
110	Z krajských grantových programů určených výhradně knihovnám	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
111							
112	Podíl obcí na nákupu výměnného fondu ****						
113	Počet obcí přispívajících na nákup výměnného fondu	0	0	0	0	0	0
114	Částka poskytnutá na výměnný fond (za přispívající obce celkem)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zpracovala: PhDr. Michaela Staňková v březnu 2021 v Liberci

Text byl zpracován na základě podkladů knihoven pověřených výkonem regionálních funkcí v Libereckém kraji.

Zřizovatelem Krajské vědecké knihovny v Liberci je Liberecký kraj.